

2.3. DIFERENCIJABILNOST

MATAN 1: ako postoji der. u nekoj točki, ona je diferencijabilna

$(f'(a) \Rightarrow f \text{ dif. u } a)$ + tada postoji i tangenta

ne vrijedi za fije više varijable

$$\lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{f(x_0 + \Delta x) - f(x_0)}{\Delta x} = f'(x) \quad / \Delta x$$

kada $\Delta x \rightarrow 0$ onda imamo jednakost, ali ako je samo izrazito mali onda je samo približno

$$\Rightarrow f(x_0 + \Delta x) - f(x_0) \approx f'(x) \cdot \Delta x$$

$$\Rightarrow f(x_0 + \Delta x) - f(x_0) = f'(x_0) \Delta x + \theta(\Delta x) \quad - \text{greška aproksimacije}$$

pri čemu $\lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{\theta(\Delta x)}{\Delta x} = 0 \rightarrow \theta(\Delta x)$ mora brže težiti u 0 (da li $\lim \rightarrow 0$) nego Δx

MATAN 2: ako postoje par. der.

ne mora fja biti dif. niti postojati tang. ravnina

DEF $f(x, y)$ je diferencijabilna u (x_0, y_0) ako postoje par. deri

u (x_0, y_0) te ako vrijedi:

$$f(x_0 + \Delta x, y_0 + \Delta y) - f(x_0, y_0) = \frac{\partial f}{\partial x}(x_0, y_0) \Delta x + \frac{\partial f}{\partial y}(x_0, y_0) \Delta y + \theta(\Delta x, \Delta y)$$

pri čemu $\lim_{(\Delta x, \Delta y) \rightarrow (0, 0)} \frac{\theta(\Delta x, \Delta y)}{\sqrt{(\Delta x)^2 + (\Delta y)^2}} = 0$ → opet vrijedi isto (mora težiti brže)
 udaljenost točke od 0,0

M1-2022-1) $f(x, y) = x \cdot y$ dif. f_{xy}

$$\frac{\partial f}{\partial x} = y \quad \frac{\partial f}{\partial y} = x$$

$$(x + \Delta x)(y + \Delta y) - xy = y \cdot \Delta x + x \cdot \Delta y + \theta(\Delta x, \Delta y) \rightarrow \text{trebamo izračunati}$$

$$\cancel{\Delta y \cdot x} + \cancel{\Delta x \cdot y} + \Delta x \Delta y = \Delta x \cdot y + \Delta y \cdot x + \theta(\Delta x, \Delta y)$$

$$\theta(\Delta x, \Delta y) = \Delta x \cdot \Delta y$$

$$\lim_{(\Delta x, \Delta y) \rightarrow (0, 0)} \frac{\Delta x \cdot \Delta y}{\sqrt{\Delta x^2 + \Delta y^2}} \stackrel{\text{pol.}}{=} \lim_{r \rightarrow 0} \frac{r \cos \varphi \cdot \text{since}}{\sqrt{r^2}} = \lim_{r \rightarrow 0} \frac{r^2 (\cos \varphi \cdot \text{since})}{r} = 0$$

TM f je diferencijabilna ako postoji tang. ravniša u T_0 .

*MATI: f je def. $\rightarrow f$ je neprekidna (OBROT NE VRIJEDI \rightarrow

TM Ako je $f(x,y)$ def. u $T(x_0, y_0) \Rightarrow$ tada je neprekidna u T_0 .

DOKAZ: Ako je f def., tada vrijedi sve ono iz def. \rightarrow .

• Ključni limen iz definicije:

$$\lim_{(\Delta x, \Delta y) \rightarrow (0,0)} \frac{O(\Delta x, \Delta y)}{\sqrt{\Delta x^2 + \Delta y^2}} = 0, \text{ tj. } \lim_{(\Delta x, \Delta y) \rightarrow (0,0)} O(\Delta x, \Delta y) = 0 \quad \text{*(sigurno)}$$

• Napadnimo def. sa lim kada $(\Delta x, \Delta y) \rightarrow (0,0)$.

$$\lim_{(\Delta x, \Delta y) \rightarrow (0,0)} [f(x_0 + \Delta x, y_0 + \Delta y) - f(x_0, y_0)] = \frac{\partial f}{\partial x} \cdot 0 + \frac{\partial f}{\partial y} \cdot 0 + 0$$

MUŽAN
VUČE

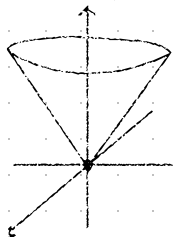
$$\lim_{\Delta x, \Delta y \rightarrow 0,0} f(x_0 + \Delta x, y_0 + \Delta y) = f(x_0, y_0)$$

tj. f je neprekidna po definiciji

Napomene:

1. Ako f ima prekid u T_0 , f nije diferencijabilna u T_0 (log obrat po kontrapoziciji)

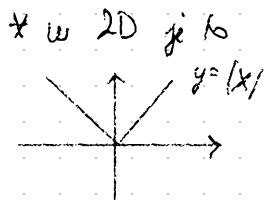
2. Obrat naravno ne vrijedi, tj. ako je f neprekidna u T_0 , ne mora biti def.
Protuprimjer: STOŽAC! $z = \sqrt{x^2 + y^2}$

f je neprekidna
ali nije dif.!

jer ne postoje parc. der. (zbog vrha $(0,0)$)

$$\frac{\partial f}{\partial x} = \frac{x}{\sqrt{x^2 + y^2}} = \frac{0}{0} !!$$

3. Ako postoje parc. der. u $T_0 \Rightarrow$ tada je f neprekidna u T_0
TVRDNJA NIJE ISTINITA!!

Postoje f koje imaju parc. der. u T_0 , ali imaju prekid u T_0

VIR 2021.)

1) a) Definicija: $f(x, y) = \frac{2xy}{\sqrt{x^2+y^2}}$ $(x, y) \neq (0, 0)$ mora biti neprekidna.

$$\lim_{x, y \rightarrow 0, 0} \frac{2xy}{\sqrt{x^2+y^2}} \stackrel{\text{pol.}}{=} \lim_{r \rightarrow 0} \frac{2r^2 \cos \varphi \sin \varphi}{\sqrt{r^2}} = \lim_{r \rightarrow 0} r \cdot \sqrt{2 \sin 2\varphi} \stackrel{\text{ograničen}}{=} 0$$

postoji limit

$$\Rightarrow f(x, y) = \begin{cases} \frac{2xy}{\sqrt{x^2+y^2}}, & (x, y) \neq (0, 0) \\ 0, & (x, y) = (0, 0) \end{cases} \quad \text{! definirati ovako!}$$

b) izračunaj po def po $\frac{\partial f}{\partial x}(0, 0)$ i $\frac{\partial f}{\partial y}(0, 0)$.

$$\begin{aligned} \frac{\partial f}{\partial x}(0, 0) &= \lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{f(0+x, 0) - f(0, 0)}{\Delta x} = \lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{\frac{2(0+x) \cdot 0}{\sqrt{(0+x)^2+0^2}} - 0}{\Delta x} \\ &= \lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{\frac{2 \Delta x \cdot 0}{\Delta x}}{\Delta x} = \lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{0}{\Delta x} = 0 \end{aligned}$$

$$\frac{\partial f}{\partial y}(0, 0) = 0$$

Je def. dif.

$$\begin{aligned} c) f(0+\Delta x, 0+\Delta y) - f(0, 0) &= \frac{\partial f}{\partial x} \Delta x + \frac{\partial f}{\partial y} \Delta y + o(\Delta x, \Delta y) \\ \frac{2\Delta x \Delta y}{\sqrt{\Delta x^2 + \Delta y^2}} - 0 &= 0 \cdot \Delta x + 0 \cdot \Delta y + o(\Delta x, \Delta y) \end{aligned}$$

$$\Rightarrow o(\Delta x, \Delta y) = \frac{2\Delta x \Delta y}{\sqrt{\Delta x^2 + \Delta y^2}}$$

$$\lim_{\Delta x, \Delta y \rightarrow 0, 0} \frac{o(\Delta x, \Delta y)}{\sqrt{\Delta x^2 + \Delta y^2}} = \lim_{\Delta x, \Delta y \rightarrow 0, 0} \frac{\frac{2\Delta x \Delta y}{\sqrt{\Delta x^2 + \Delta y^2}}}{\sqrt{\Delta x^2 + \Delta y^2}} \stackrel{\text{pol.}}{=} \lim_{r \rightarrow 0} \frac{2r^2 \cos \varphi \sin \varphi}{r^2} = \sin 2\varphi$$

limites ne postoji jer nije zadan usjit \Rightarrow f nije dif!

11-2019-1) a) $f(x,y) = \begin{cases} \frac{4xy}{x^2+y^2} & (x,y) \neq (0,0) \\ 0 & (x,y) = (0,0) \end{cases}$

i) $\lim_{x,y \rightarrow 0,0} \frac{4xy}{x^2+y^2} \stackrel{\text{pol}}{=} \lim_{x,y \rightarrow 0,0} \frac{4r^2 \cos \varphi \sin \varphi}{r^2} = \underline{\underline{2 \sin 2\varphi}}$

limes ne postoji $\rightarrow f$ ima prekid u $(0,0)$

ii) $\frac{\partial f}{\partial x}(0,0) = \lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{f(0+\Delta x, 0) - f(0,0)}{\Delta x} = \lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{\frac{4\Delta x \cdot 0}{\Delta x^2 + 0}}{\Delta x} = \lim_{\Delta x \rightarrow 0} 0 = \underline{\underline{0}}$

fija ima prekid, ali parc. der. postoji!

b) Tvrdnja nije točna: protuprimjer je f iz a)

fem u a) postoje parc. der. ali f ima prekid u $(0,0)$ pa nije dif u $(0,0)$ (po teoremu)

III Dovoljan uvjet za diferencijal: fije drugu varijabla

Ako postoje parc. der. i ako su parc. der. neprekidne (ne funkija nego baš parc. der.) $\rightarrow f$ je dif.

\rightarrow nema dolaze nihi Π

npr. valon na vodi

fija je dif i neprekidna, ali parc. der. imaju prekid

\Rightarrow OBRAT NE VRIJEDI

DEF Neka $f(x,y)$ ima parc. der. u $T(x,y)$. Tada je

GRADIENT od f vektor oblike

(nabla) $\nabla f = \frac{\partial f}{\partial x} \vec{i} + \frac{\partial f}{\partial y} \vec{j}$

Za $f(x,y,z) \Rightarrow \nabla f = \frac{\partial f}{\partial x} \vec{i} + \frac{\partial f}{\partial y} \vec{j} + \frac{\partial f}{\partial z} \vec{k}$

$\nabla = \frac{\partial}{\partial x} \vec{i} + \frac{\partial}{\partial y} \vec{j}$

∇ (Nabla) je LINEARAN OPERATOR

$\hookrightarrow \nabla(\alpha f + \beta g) = \alpha \nabla f + \beta \nabla g, \quad \alpha, \beta \in \mathbb{R}$

